

Barbara Kołodziej

"Jedność w różnorodności : współpraca bibliotek akademickich" : Konferencja : Katowice, 24 kwietnia 2013 roku

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 2 (37), 212-218

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

formacyjnych i obszernych biogramów praktyków i teoretyków bibliotekarstwa polskiego.

W dalszej części konferencji ks. dr Jerzy Witczak, dyrektor Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, przewodniczący Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, zaprezentował uczestnikom temat *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES – dorobek i perspektywy*. Powołana do istnienia w 1991 roku federacja postawiła sobie za zadanie ujednolicenie prac nad komputeryzacją bibliotek kościelnych w celu stworzenia wspólnego systemu komputerowego i jednolitej bazy katalogowej, czego efektem było zastosowanie w ponad osiemdziesięciu bibliotekach kościelnych programu MAK. Jednak w 2009 roku zmieniły się możliwości w zakresie centralnej koordynacji prac. MAK przestaje być wiodącym systemem w bibliotekach kościelnych, a wiele bibliotek, zwłaszcza wydziałów teologicznych, zaczęło przechodzić na systemy bibliotek uniwersyteckich swoich macierzystych uczelni.

Naturalną konsekwencją prac nad komputeryzacją bibliotek i przepływu informacji o zbiorach stało się utworzenie biblioteki cyfrowej federacji i uruchomienie w 2006 roku Księgozbioru Wirtualnego Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Od 2010 roku przy współpracy z Biblioteką Narodową jest tworzona Elektroniczna Bibliografia Nauk Teologicznych (EBNT), która obejmuje publikacje wydawane od 1980 roku przez uczelnie kościelne, wydziały teologiczne i seminaria duchowne. W jednej bazie są dostępne zarówno czasopisma, jak i prace zbiorowe: głównie księgi jubileuszowe i materiały pokonferencyjne.

Wszelkie działania Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES są rejestrowane i dokumentowane w czasopiśmie „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, które ukazuje się od 1995 roku jako półrocznik, a od 2009 roku jest pismem recenzowanym.

Pierwszą część konferencji zakończyło wystąpienie Danuty Gburskiej, kierownika Biblioteki Wydziału Prawa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W referacie *Uniwersyteckie biblioteki wydziałów prawa* przedstawiła ona historię spotkań kierowników polskich bibliotek prawnych, którymi są głównie biblioteki uniwersyteckich wydziałów prawa, a także Biblioteka Sejmowa, Biblioteka Instytutu

Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Sądu Najwyższego, biblioteki sądów i prokuratur oraz biblioteki kancelarii.

Obecna współpraca między bibliotekami prawniczym sięga lat siedemdziesiątych. Impulsem do niej była Uchwała nr 35 Rady Ministrów z 12 lutego 1971 roku w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej ekonomicznej², która nałożyła na biblioteki obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej w ramach krajowego systemu informacyjnego. Pod koniec lat osiemdziesiątych na zaproszenie kierownika Biblioteki Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Janusza Bylińskiego, doszło do spotkania trzech kierowników bibliotek wydziałów prawnych. W początkowym etapie były to biblioteki wydziałów Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Następnie dołączyły do nich: Biblioteka Collegium Polonicum w Słubicach, Biblioteka Kancelarii Hogan Lovells, Biblioteka Sejmowa i Biblioteka Instytutu Nauk Prawnych PAN. Od tego czasu tradycją stało się już, że co roku inna biblioteka organizuje zjazdy służące nie tylko wymianie doświadczeń na gruncie zawodowym, ale również dające możliwość zwiedzenia ciekawych architektonicznie bibliotek prawnych usytuowanych w zabytkowych gmachach lub w nowoczesnych budowlach, ale również innych bibliotek uczelnianych i ważniejszych zabytków miasta.

Po przerwie, podczas której można było zobaczyć wystawę *Rok Wiary. Dokumenty i materiały źródłowe ze zbiorów Biblioteki Teologicznej*, przygotowaną przez pracowników biblioteki, rozpoczęto drugą część obrad pod przewodnictwem dr Barbary Firli, kierownika Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Pierwsze wystąpienie drugiej części nosiło tytuł *Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Katowicach*, a zaprezentowała je Maria Kycler, pracownik Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, wieloletni sekretarz sekcji, redaktor czasopisma „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy”.

² Uchwała nr 35 Rady Ministrów z 12 lutego 1971 roku w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej ekonomicznej, „Monitor Polski” 14 (1971), poz. 104, <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WMP19710140104&type=2>, 28.06.2013.

W wygłoszonym referacie prelegentka przedstawiła program działania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, a następnie plan powstania i cel utworzenia sekcji. Powołana uchwałą w 2004 roku sekcja postawiła sobie za cel integrację i aktywizację bibliotek w duchu kreatywności i innowacyjności, łącząc przy tym teorię z praktyką, a nowoczesność z tradycją. Dla sprawnej realizacji wyznaczonych planów w 2005 roku powołano Radę Programową SBSW, która merytorycznie wspierała zarząd sekcji, równocześnie nadając kierunek nowym wyzwaniom stawianym lokalnemu środowisku bibliotecznemu. Realizacja postawionych celów odbywa się poprzez współpracę między bibliotekami wszelkiego typu oraz bibliotekami a instytucjami naukowymi, kulturalnymi i społecznymi województwa śląskiego.

W ciągu niespełna dziesięciu lat istnienia sekcji zorganizowano dwadzieścia sześć forów, w których wzięło udział ponad 1 500 osób zainteresowanych działalnością bibliotek naukowych. Podejmowano na nich zagadnienia dotyczące marketingu bibliotecznego, finansów, prawa autorskiego, etyki bibliotecznej, komunikacji społecznej i zabytkowych kolekcji książek.

Kolejne wystąpienie, tym razem Stanisława Hrabiego, kierownika Biblioteki Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i przewodniczącego Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML, dotyczyło tematu *Muzykalia – wyzwania i współpraca. Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu jubileuszu 50-lecia*.

Powstanie Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP datuje się na 1964 rok, a pierwsza Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych Szkół Wyższych odbyła się w Łodzi w 1965 roku i również w tym samym roku zwołano pierwszy Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych w Katowicach. Sekcja od samego początku postawiła sobie ambitne plany i wysokie wymagania, idąc z duchem czasu, spełniając oczekiwania bibliotekarzy specjalistów. Utworzono podkomisję katalogowania alfabetycznego nut i nagrań muzycznych, a także powołano konsultantów instrukcji i norm katalogowania. Duże znaczenie mają ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje, a także konferencje branżowe i nadzwyczajne. Rezultaty badań i wyniki dociekań na-

ukowych oraz materiały pokonferencyjne i artykuły specjalistyczne mogą być drukowane w czasopismach fachowych, np. w „Bibliotece Muzycznej”, która ukazuje się od 1979 roku, a do chwili obecnej wydano siedem jej tomów.

Na zakończenie konferencji referat zatytułowany *Działalność Duszpasterstwa Bibliotekarzy w Katowicach* wygłosił ks. Henryk Olszar, pracownik Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i opiekun Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. Prelegent ukazał okoliczności i potrzebę powołania duszpasterstwa bibliotekarzy. Podkreślił, że grupą inicjującą duszpasterstwo byli przedstawiciele Zarządu Okręgu SBP w Katowicach. Powołane w 1999 roku dekretem abp. Damiana Zimonia Duszpasterstwo Bibliotekarzy w archidiecezji katowickiej dało początek podobnym działaniom w innych częściach Polski, na przykład w archidiecezji gdańskiej, gdzie duszpasterstwo bibliotekarzy powstało w 2003 roku.

Konferencja *Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich* była pierwszym tego typu przedsięwzięciem, gdzie mogli się spotkać przedstawiciele akademickich bibliotek specjalistycznych, pracownicy naukowcy oraz liczne grono studentów. Zainteresowanie zaproponowaną tematyką było duże, pytania z sali dawały możliwość dyskusji pogłębiającej przedstawiane zagadnienia. Podczas obrad podkreślano, że takie spotkania są potrzebne i pomocne we wspólnym rozwiązywaniu problemów oraz wypracowywaniu nowych kierunków działań, dają też okazję do wzajemnego poznania się i wymiany doświadczeń.

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA¹

IX KIERMASZ WYDAWCÓW KATOLICKICH (Katowice, 24-25 maja 2013 roku)

Od 24 do 25 maja 2013 roku w nowoczesnym budynku Wydziału Teologicznego już po raz dziewiąty odbywał się w Katowicach Kiermasz Wydawców Katolickich. W tym roku nowości książkowe zaprezentowało ponad dwudziestu wystawców, oferując szerokim kręgom odbiorców ciekawą paletę literatury religijnej i z dziedzin pokrewnych. Na kiermaszu pojawili się w większości wydawcy, którzy od lat tradycyjnie uczestniczą w imprezie, tacy jak: Aetos Media, Apostolicum, Emmanuel, Gość Niedzielny, Księgarnia św. Jacka, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, W drodze, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, Wydawnictwo M, Wydawnictwo Petrus, Znak i inni. Od lat święto książki wpisuje się w klimat uczelni teologicznej, która jest miejscem kształtowania prawych sumień i głębokich osobowości, jak podkreślił przed laty abp Damian Zimoń, otwierając kiermasz. Impreza została objęta patronatem honorowym przez abp. Wiktora Skorca, metropolitę katowickiego; Zygmunta Łukaszczyka, wojewodę śląskiego; Piotra Uszoka, prezydenta Miasta Katowice; Małgorzatę Mańkę-Szulik, prezydenta Miasta Zabrze i koordynatora Metropolitalnego Święta Rodziny.

Otwierając kiermasz, ks. Krystian Kukowka, prezes Księgarni św. Jacka, powitał patronów honorowych, partnerów i sponsorów,

¹ Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

patronów medialnych, wydawców, zaproszonych gości, pracowników naukowych i studentów oraz wszystkich odwiedzających kiermasz. Szczególne podziękowania złożył tym, którzy aktywnie włączyli się w przygotowania całego przedsięwzięcia, a zwłaszcza organizatorom konferencji, sesji, warsztatów i paneli dyskusyjnych. Wśród bezpośrednich współorganizatorów należy wymienić: Wydział Teologiczny, Bibliotekę Śląską, Bibliotekę Teologiczną i Radio eM. Uroczystego otwarcia kiermaszu dokonał abp Wiktor Skworec, podkreślając znaczenie i rangę książki w środowisku naukowym i społecznym, a następnie głos zabrali przedstawiciele władz lokalnych i samorządowych, dziękując za zaproszenie i przeprowadzenie imprezy.

Ważnym punktem inaugurującym kiermasz był wykład Joanny Wróbel z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego, zatytułowany: *Promocja książki katolickiej na polskim rynku wydawniczym*. Prelegentka rzetelnie i dynamicznie przedstawiła stan obecny i perspektywy rozwoju katolickiego rynku wydawniczego oraz wskazała miejsce i rolę książki katolickiej we współczesnym świecie. W wystąpieniu zaprezentowano charakterystyki krajowych imprez wystawienniczych, w których uczestniczą wydawcy książki katolickiej. Ponadto zauważono wymiar duchowy, kulturowy oraz komercyjny targów książki. Referentka wpisała obecność na spotkaniach targowych w kontekst spędzania czasu wolnego przez osoby wierzące oraz podkreśliła, że oddawanie się lekturze publikacji katolickich należy do procesu rozwoju duchowego i pogłębiania kontaktu ze środowiskiem rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Tradycją stało się, że równolegle z ekspozycjami wystawienniczymi organizowane są prezentacje nowości wydawniczych z całego kraju i regionu oraz odbywają się spotkania twórców kultury z jej odbiorcami, a także autorów z czytelnikami. Integralną częścią kiermaszu była szeroka gama imprez towarzyszących, zwłaszcza konferencje, warsztaty tematyczne, spotkania z pisarzami, prezentacje nowości wydawniczych, akcje promujące czytelnictwo, a także działania społeczno-propagandowe, prorodzinne, zdrowotne i popularyzatorskie.

Tegoroczne imprezy towarzyszące również w poprzednich latach cieszyły się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej i z roku na rok powiększają swoje grono uczestników. Należy do nich Metropolitalne Święto Rodzin organizowane przez lokalne samorządy, gromadzące całe rodziny, często wielopokoleniowe, dla których obcowanie z książką jest ważnym wydarzeniem i przeżyciem kulturalnym. Wspólną przygodą intelektualną i emocjonalną rodziny było Dyktando dla Rodzin, które tradycyjnie już po raz szósty integruje rodziny, zachęcając do współzawodnictwa. Temat i treść tegorocznego dyktanda: *Rodzina wiarygodna* został opracowany podobnie jak w poprzednich latach przez prof. Walerego Pisarka oraz zespół składający się z polskich językoznawców i specjalistów z zakresu kultury języka polskiego.

Kiermasz Wydawców Katolickich stał się doskonałą okazją do zainaugurowania akcji „Oddaj książkę – zdobądź rabat”. Pomysłodawcą i realizatorem przedsięwzięcia była Biblioteka Śląska w Katowicach. Akcja dotyczyła używanych, przeczytanych, nieprzydatnych już w naszych domach książek, które są w dobrym stanie i nadają się do dalszego wykorzystania. W zamian za książkę oddaną na odpowiednim stoisku kiermaszowym zwiedzający otrzymywali kupon uprawniający do zakupu nowej książki z rabatem ustalonym przez wydawcę. Akcja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, o czym świadczy fakt, że z każdą godziną przybywało egzemplarzy różnorodnej literatury zgromadzonych w ten sposób książek. Wśród przekazywanych woluminów znalazły się powieści, literatura piękna, poradniki, przewodniki, opracowania naukowe, albumy i słowniki. Zebrane książki trafiły do specjalistów, którzy rozdzielili je do bibliotek regionalnych, uzupełniając w wielu placówkach brakujące tytuły.

Innym z kolei ciekawym wydarzeniem był konkurs Hyacinthus Silesianus, którego celem było wyróżnienie publikacji promujących wartości chrześcijańskie. Publikacje stojące do konkursu o nagrodę Hyacinthus Silesianus organizowanego przez Bibliotekę Śląską i Księgarnię św. Jacka pochodziły od wydawców biorących udział w tegorocznym Kiermaszu Wydawców Katolickich. W tym roku w kategorii „wydawca” przyznano nagrodę Wydawnictwu Petrus –